

**ТЕНДЕНЦІЇ КОНСАЛТИНГОВОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

*Любов Кислюк, канд. наук з соц. ком., доцент,
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

В умовах воєнного стану на українському ринку як вітчизняні, так і міжнародні консалтингові компанії продовжують надавати різносторонні послуги. Одними з найгостріших питань під час війни в Україні для українського бізнесу є питання з консультування бізнесу з питань релокації, запуску та налагодження раніше зупиненого виробництва, відтворення логістичних зв'язків, відновлення операційної ефективності, визначення процедури сплати податків тощо.

Завданнями консалтингових компаній у цьому напрямку є:

- супроводження інтеграції в регіоні (допомога в обранні локації; пояснення особливостей регіонального розвитку ринкової інфраструктури та рівень безпеки нових локації; надання переліку наявних підприємств та можливості співпраці з ними на нових територіях, розрахунок ризиків);
- роз'яснення можливостей приєднання до кластерних ініціатив;
- супроводження під час переоформлення дозвільних документів, роз'яснення правових аспектів при переміщенні бізнесу;
- допомога в переналаштуванні бізнесу на інші види продукції та послуг;
- підбір кадрів на нових територіях, надання можливостей пошуку вузьких спеціалістів;
- пошук нових замовників, нових постачальників сировини, матеріалів в Україні та закордоном;
- допомога при запровадженні інструментів просування;

– допомога у визначенні джерел фінансування, інформування про гранти [1].

Українські консалтингові компанії все більше співпрацюють з міжнародними партнерами для розширення свого міжнародного впливу та доступу до передового досвіду та технологій. Це дозволяє підвищити якість послуг та відповідати глобальним стандартам

Зразком пристосування консалтингових компаній України до умов воєнного стану стала Програма міжнародної співпраці «EU4Business: відновлення, конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП», яку спільно фінансують Європейський Союз і Уряд Німеччини. Стратегічним виконавцем програми є німецька федеральна компанія Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Локальний партнер з прямої підтримки МСП – ТОВ «Європейська технічна допомога». Програму спрямовано на підтримку економічної стійкості, відновлення та зростання України, створення кращих умов для розвитку українських малих і середніх підприємств (МСП), а також підтримку інновацій та експорту [2].

Наведені питання не є вичерпними для консультантів. Майже щодоби перелік питань консалтингового супроводження оновлюють. Незмінними залишаються питання виходу вітчизняного бізнесу на експортні ринки, підвищення операційної ефективності, покращення фінансового стану через призупинення діяльності.

Крім того, уряд України вживає заходів для підтримки бізнесу під час воєнного стану, що створює можливості для консалтингових компаній. Наприклад, уряд запровадив програми фінансової підтримки для підприємств, постраждалих від війни, а також спростив процедури реєстрації та ліцензування бізнесу.

Загалом консалтинговий бізнес в Україні залишається актуальним під час воєнного стану, оскільки підприємствам потрібна підтримка в подоланні труднощів, адаптації до мінливих умов і плануванні майбутнього зростання.